

Põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ vastavuse hindamise vorm

Projekti nimi: **Võru tootmis- ja tööstusinkubaatori rajamine**

Hindamise aruande koostamise kuupäev: 30.08.2023

Hindajad: Liisa Õunmaa, Diana Matejuk

Hindajate ametikoht: Liisa Õunmaa – Civitta Eesti AS jätkusuutlikkuse vanemkonsultant; Diana Matejuk – Civitta Eesti AS jätkusuutlikkuse konsultant

1. osa

Milliste keskkonna-eesmärkide puhul on vajalik projekti põhjalik hindamine põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ seisukohast?	Jah	Ei	„Ei“ korral põhjendus
Kliimamuutuste leevendamine		X	<p>Planeeritava taristuobjekti tegevuse kohta viidi läbi kliimakindluse hindamine, mille käigus leiti, et absoluutset mõju silmas pidades, ei põhjusta projekt märkimisväärset kasvuhoonegaaside heidet. Üksikasjalikum kliimamuutuste leevendamise hindamine (sh. tegevusega kaasnevate kasvuhoonegaaside kvantifitseerimine) antud projekti puhul ei ole Euroopa Komisjoni teatise „Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021–2027“¹ suuniste alusel nõutud. Projekt toetab Euroopa Liidu heitkoguste vähendamise eesmärkide saavutamist, kuna panustab Võrumaal uute töökohtade loomisesse ning ettevõtlusmaastiku mitmekesistamisesse.</p> <p>Võru inkubatsioonihoonde projekti käigus lammutatakse KEIK-le (Kagu-Eesti Innovatsioonikeskusele) kuuluv hoone, mille asemele ehitatakse 2024 aasta jooksul tootmisinkubaatori tarbeks uus, ühekorruseline hoone. Võru tööstusinkubaatori projekteerimisel lähtutakse kaasaegsetest energiasäästu tehnoloogiatest. Hoone projekteerimise nõueteks on seatud kõrge energiatõhusus, kommunaal- ja energiaressursside kasutamise automatiseerimine ja nutikas reguleerimine. Uue hoone näol saab tegu olema madalenergia hoonega (B-energiaklass). Hoone ehitamisel</p>

¹ Euroopa Komisjon, 2021. Taristu kliimakindluse tagamise tehnilised suunised aastateks 2021 – 2027: [LINK](#)

		<p>tagatakse soojuspidavus läbi välisseinade (fassaadi), katuse ning põranda soojustamise ja kvaliteetsete akende paigaldamise. Hoonesse integreeritakse soojustagastusega ventilatsioon. Uus valgustus on madala energiatarbimisega, moodustades LED-tüüpi valgustitega, kohaloleku-, ja liikumisanduritega nutika süsteemi.</p> <p>Võru inkubatsioonihoones hakatakse tarbima võrguelektrit ja kaugkütet, millest viimane pärineb ettevõttel Neveri OÜ. Nii elektri- kui ka soojusenergia tarbimisel on vastavus kliimaeesmärkidega tagatud, kuna mõlema puhul on riiklikult seatud siht suurendada taastuvatest allikatest toodetava energia osakaalu². Taastuvelektri tootmine on edendatud ka kohaliku omavalitsuse poolt.</p> <p>Energia tarbimise haldamiseks ja tõhususe tagamiseks paigaldatakse konstrueeritavasse hoonesse nutikas energia seire- ja juhtimissüsteem, mis aitab tuvastada võimalusi energiasäästuks ja vähendada/ajastada tippkoormusi. Antud süsteem tagab inkubaatoris ka valmiduse tuvastada pingekvaliteediga seotud probleeme. Pinge madal kvaliteet, näiteks pingekõikumine ja -lohud, -katkestused, -värelus, liigpinged, pingete ja koormuse asümmeetria jms, tekitab pidevprotsessidega tootmisprotsesside puhul suurt kahju.</p> <p>Prognooside kohaselt on inkubaatori aastaseks soojus- ja elektrienergia tarbimiseks vastavalt 210 mWh ja 85 000 kWh.</p>
Kliimamuutustega kohanemine	X	<p>Planeeritava taristuobjekti tegevuse kohta viidi läbi kliimakindluse hindamine, mis sisaldas ka kliimamuutustega kohanemise mõju analüüsi, mistõttu ei ole vajalik projekti kliimamuutustega kohanemise seisukohast täiendavalt põhjalikult hinnata.</p> <p>Kliimakindluse hindamise käigus analüüsiti kliimamuutustega kohanemist, ehk: a) kliimatundlikkust ja b) kliimaohutudele avatust. Neid tulemusi kombineeriti kliima suhtes haavatavuse hindamiseks. Hindamise tulemusel jõuti järeldusele, et ekstreemsete ilmastikuolude korral on varade, protsesside, sisendite, väljundite ja transpordiühenduste osas kavandatava taristuobjekti puhul kliimatundlikkus ja ohule avatus väike – seda nii praegust kui tulevast kliimat arvestades. Sellest tulenevale on projekt kliimamuutustele vastupidav nii täna kui homme ja projekti elluviimine ei põhjusta olulist mõju, mis vähendaks piirkonna vastupanuvõimet kliimamuutustele.</p>
Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse	X	<p>Võttes arvesse tegevuse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju, on planeeritaval projektil sellele keskkonnanäesmärgiline ebaoluline prognoositav mõju.</p>

² Strateegia „Eesti 2035“: [LINK](#)

			<p>Veekasutus on seostatav eelkõige projekteeritava taristu kasutusaegse tegevusega tööstusinkubaatori ruumi rentnike poolt, kelle puhul piirdub vee tarbimine olmeveega. Tegevus ei näe ette mahukat veetarvet – prognooside kohaselt piirdub see 15m³ aastas – ning ei põhjusta märkimisväärset riski vee ja mereressurssidele. Veevarustuse ja olmereovee üleandmiseks sõlmitakse leping Võru Veega. Kogu vajalik vesi tarbitakse tsentraalsest veevärgist ja suunatakse tsentraalsesse kanalisatsiooni.</p> <p>Uue hoone ehitamisega koostatakse uus vertikaalplaneering, millele tuginedes rajatakse ka uus sadeveesüsteem koos dreanaži ja sadeveekanalisatsiooniga. Sadevesi suunatakse nõuetekohaselt linna tsentraalsesse sadevee kogumissüsteemi, ning kasutatakse ka territooriumi haljastustöödes.</p> <p>Projekti tegevused ei kahjusta veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali ega mereala head keskkonnaseisundit.</p>
Ringmajandus, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt		X	<p>Võttes arvesse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju, on planeeritaval projektil sellele keskkonnanäesmärgile ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Ehituses kasutatava materjali valikul ja hoone hilisema kasutuse planeerimisel arvestatakse ringmajanduse põhimõtetega. Näiteks kasutatakse ehituses täitematerjalina lähipiirkonnas konstruktsioonide lammutamisel tekkinud jäätmeid. Ehitustööde käigus eraldatakse tekkinud ehitusjäätmed vastavalt jäätmeliigile (puit, metall, kivi ja klaas), ning antakse üle vastavatele jäätmekäitlejatele edasiseks ümbertöötlemiseks.</p> <p>Kavandataval inkubatsioonipinnal tegutseks üheskoos kuni 25 töötajat ja kuni 17 inkubanti, kelle tegevusega kaasnev jäätmetekke piirdub eelduste kohaselt olmejäätmetega (paber ja papp, pakendid, vähesel määral ka biolagunev jääde). Tekkivad jäätmed kogutakse liigiti, et võimaldada materjalide edasist ümbertöötlemist vastavate jäätmekäitlejate poolt. Tööstusinkubaatori kasutusajal võib mingil määral tekkida ka eelnevalt nimetatud jäätmeid, mida ei saa hetkel prognoosida. Liigiti kogutud jäätmed antakse üle jäätmekäitluseks luba omavatele ettevõtetele (mh. olmeprügi: Keskkonnateenused, pakendid: Ragn Sells, vanapaber: Werrowool OÜ), lähtudes seejuures kohalikus omavalitsuses kehtestatud korrast.</p>
Õhu-, vee- ja pinnasesaastuse vältimine ja tõrje		X	<p>Võttes arvesse tegevuse nii otsest kui ka esmast kaudset mõju, on planeeritaval tegevusel sellele keskkonnanäesmärgiline ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Taristu ehituse läbiviija tagab, et ehitustööd teostatakse nõuetele vastavalt, minimaliseerides riski õhu-, vee- ja pinnasesaastuse tekkeks. Vajadusel rakendatakse leevendusmeetmeid – näiteks võib tekkida vajadus tolmutõrjeks.</p>

		<p>Ka inkubaatori tegevuse tagajärjel ei teki saasteaineid, mis võiks potentsiaalselt saastada õhku, vett ja/või pinnast. Potentsiaalne müra-, vibratsiooni- või lõhnareostus on seostatav eelkõige projekteeritava taristu kasutusaegse tegevusega tööstusinkubaatori ruumi rentnike poolt, kelle tegevus ei näe ette kõrgendatud keskkonnaohtu ning ei põhjusta märkimisväärset reostust. Ruumide rentnike tegevust on plaanis seirata, ning vajadusel leevendada tekkivaid keskkonnamõjusid. Tööstusinkubaatori soojustarve toimub keskkütte süsteemist, millest tulenevalt ei rajata otsest heidet põhjustavat lokaalset kütteseadet.</p> <p>Tegevusega ei kaasne olulist transpordi intensiivsuse kasvu mis mõjuks negatiivselt kohalikule õhukvaliteedile. Võru linna kompaktsusest tulenevalt on alust eeldada, et inkubandid ja töötajad hakkavad suuresti kasutama kergliiklusvahendeid – hoone ette on planeeritud kergliiklustee ja jalgrattaparklad. Lisaks on nii linnaliini kui ka kaugliinide bussipeatused hoonest vaid jalutuskäigu kaugusel. Tööpauside ajal on tagatud kohapealsed einestus- ning puhkamisvõimalused, mis vähendavad liiklusintensiivsust veelgi.</p> <p>Tööstusinkubaatori ehitus ja kasutus ei suurenda ohtu vee- ja pinnasesaaste tekkeks. Kogu vajalik vesi tarbitakse tsentraalsest veevärgist ja suunatakse tsentraalsesse kanalisatsiooni. Liigne sadevesi juhitakse läbi rekonstrueeritud sademeveesüsteemide tsentraalsesse linna sadevee kogumissüsteemi. Õuealal pole näha ette kemikaalide hoiustamist, millega kaasneks pinnasereostuse risk.</p> <p>Kokkuvõttes ei kaasne projektiga seotud tegevustega märkimisväärset ohtu saasteainete paiskumiseks õhku, vette ega pinnasesse.</p>
Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine	X	<p>Oluline mõju puudub, kuna arvestades nii otsest kui ka esmast kaudset mõju, on projektil sellele keskkonnaeesmärgile ebaoluline prognoositav mõju.</p> <p>Kavandatava projekti alal ning vahetus läheduses puuduvad bioloogilise mitmekesisuse vaatepunktist väärtuslikud kooslused ja ökosüsteemid. Tegevus ei toimu elurikkuse seisukohast tundlikes piirkondades (sealhulgas Natura 2000 kaitsealade võrgustik, UNESCO maailmapärandi objektid ja võtmetähtsusega elurikkad alad ning muud kaitsealad) ega nende läheduses.</p> <p>Projekti tegevuskoha kõrval, Kadastiku teeäärsetes kraavides on III kaitsekategooriasse kuuluva saarma (Lutra lutra) leiukoht. Tegemist on Võru tööstuspargiga piirneva alaga, mis on tööstuslike ettevõtete tegevuse ja transpordi mõjualas olnud juba pikemat aega. Tööstusinkubaatori kui uue hoone lisandumine vana hoone asemel ei too kaasa täiendavat märkimisväärset mõju. Hoone rajamisega kaasneb ka haljasalade ja viljapuuaiade loomine, mis rohesaarena panustavad linnakeskkonna bioloogilisse mitmekesisusse.</p>

		Projekti tegevus (ettevõtte tegevuse absoluutset mõju silmas pidades) ei kahjusta märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust ega elupaikade ja liikide, sealhulgas kriitilise tähtsusega liikide kaitsestaatust.
--	--	--

Kui olete 1. osa küsimustele märkinud „jah“, palun andke põhjalik hinnang 2. osa küsimustele.

2. osa

Taotleja peab esitama põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ järgimise põhjaliku hinnangu nende keskkonnanäesmärkide kohta, mille puhul see on vajalik (1. osas on keskkonnanäesmärgi puhul vastuseks „Jah“). Palun vastake allpool esitatud küsimustele nende 1. osas kindlaks määratud keskkonnanäesmärkide kohta, mis nõuavad põhjalikku hindamist. Keskkonnanäesmärgid, mille puhul oli 1.osas vastuseks „Ei“, ei ole vajalik uut hindamist läbi viia. Selleks märkida lahtrisse „Ei“ tähistus X ja lisada põhjendusena, et „Põhjus on esitatud 1.osas“ või muu sarnane viide.

Küsimused	Ei	Jah	Sisuline põhjus
<i>Kliimamuutuste leevendamine:</i> Kas projekt toob eeldatavalt kaasa märkimisväärse kasvuhooonegaaside heite?	X		Põhjus on esitatud 1. osas.
<i>Kliimamuutustega kohanemine:</i> Kas projekt eeldatavalt põhjustab praeguse kliima ja eeldatava tulevase kliima kahjuliku mõju suurenemist projektile endale või inimestele, loodusele või varadele?	X		Põhjus on esitatud 1. osas.
<i>Vee ja mereressursside kestlik kasutamine ja kaitse:</i> Kas projekt eeldatavalt kahjustab	X		Põhjus on esitatud 1. osas.

<p>a) veekogude, sealhulgas pinna- ja põhjavee head seisundit või head ökoloogilist potentsiaali, või</p> <p>b) mereala head keskkonnaseisundit?</p>			
<p><i>Üleminek ringmajandusele, sealhulgas jäätmetekke vältimine ja jäätmete ringlussevõtt:</i></p> <p>Kas projekt eeldatavalt</p> <p>a) suurendab oluliselt jäätmete teket, põletamist või kõrvaldamist, välja arvatud ringlussevõetamatute ohtlike jäätmete põletamine, või</p> <p>b) põhjustab olulist ebatõhusust mis tahes loodusvarade otseses või kaudses kasutamises nende olelusringi mis tahes etapis, mida ei ole piisavate meetmetega minimeeritud, või</p> <p>c) põhjustab ringmajanduse seisukohast olulist ja pikaajalist keskkonnakahju?</p>	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<p><i>Saastuse vältimine ja tõrje:</i></p> <p>Kas projekt eeldatavalt suurendab märkimisväärselt saasteainete heidet õhku, vette või pinnasesse?</p>	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.
<p><i>Elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine:</i></p> <p>Kas projekt eeldatavalt</p> <p>a) kahjustab märkimisväärselt ökosüsteemide head seisundit ja vastupidavust või</p> <p>b) kahjustab elupaikade ja liikide, sealhulgas liidu tähtsusega liikide kaitsestaatust?</p>	X		Põhjendus on esitatud 1. osas.

Hindamise järelendus ja kinnitus, kas taotletav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ nõuetele:

Taotletav tegevus vastab „ei kahjusta oluliselt“ nõuetele.

Hindamise aruande koostaja allkiri: *Allkirjastatud digitaalselt*